

Håkan Nystrøm

City of The Mysteries
Metafysisk samtidsmaleri ver. 2.0

Bente Hammershøy

Metafysisk samtidsmaleri 2.0

'City of The Mysteries'

Hovedoverskriften vedrørende Håkan Nyströms værker i hans kommende udstilling fra lørdag d.4. oktober 2014 i Galleri Brænderigården demonstrerer, at man atter - for anden gang med Håkan Nyström - stilles overfor en gådefuld, hypersanselig billedverden. Undertitlen 'City of The Mysteries' viser også, at de udstillede 26 malerier er del af den fortløbende suite fra Håkan Nyströms nysurrealistiske billedverden, som er malerens måde at trænge ind i det metafysiske på, som han selv udtaler.

Metafysisk maleri er gådefuldt maleri fra begyndelsen af 1900-tallet, hvor Håkan Nyström følger i hælene på den italienske maler Giorgio de Chirico, hvis *pittura metafisica* er en af inspirationerne til Nyströms malerier tæt fulgt af belgiske René Magritte og spanske Salvador Dali og deres surrealistiske værker. Håkan Nyström tilføjer sine egne værker et helt specielt touch, der ikke står tilbage for forgængernes billeder.

Og så er der det genkendelige: de Håkan Nyströmske farver= rød, gul og blå, de tre grundfarver, der i denne malers udgaver nærmest står ud fra lærredet, helt taktilt.

Metafysisk, oversanseligt, ikke-begribeligt, men bevægende for beskueren er det at konfronteres med Håkan Nyströms malerier. Man stilles over for en indtrængende stillingtagen til, hvad vi i det hele taget kan absorbere. I vor forjagede tid, hvor fordybelse og stilhed er blevet noget kostbart, er det en lise at blive præsenteret for disse malerier og give sig tid til at SE!

Galleri Brænderigården Horsens

Det er tydeligt at få øje på forbindelsen i suiten af de 26 værker i 'The City of The Mysteries,' for der er "farvespor" og sammenhæng fra det ene maleri til det andet!

Og hvert af de udstillede 26 værker har en selvstændig titel, og hvilke titler og som sagt: Hvilke værker!

Hovedværket i denne udstilling er for mig triptykonet med enkelttitlerne 'Yellow'-'Blue' - 'Red.' Her bygger Håkan Nyström sit værk på det billedlige udtryk fra middelalderens tredelte altertavler, hvor hovedmotivet i midten (dér hvor man stadig i vore dage anbringer det vigtigste i malerier og fotos som en reminiscens fra gammel tradition) oftest var et fremtrædende moment fra Kristi liv, især Golgamotivet. Håkan Nyström har malet et "Grundfarvernes Triptykon" med de tre grundfarver repræsenteret i de to større paneler: 'Yellow' (#10 - se bagsiden) som venstre panel og 'Red' (#12) som højre ditto, der omslutter 'Blue,'(#11) det mindste, centrale panel. Her vender Håkan Nyström så om på den traditionelle måde at fremstille et triptykon på, for dette centrale panel plejer at være det mest fremtrædende.

Det centrale, 'Blue' panel, er domineret af et ovalt, blå område à la en sø eller et spotlys under den i en strop hængende Gliedermann: En trædukke med bevægelige led brugt af kunstnere tilbage fra renæssancen i stedet for en levende model, som man jo ikke kunne "holde på" i timevis!

< #11, Blue, 70 x 35 cm
(Central Panel, Triptych), 2013

> #12, Red, 70 x 70 cm
(Right Panel, Triptych), 2013

Bagsiden:

#10, Yellow, 70 x 70 cm
(Left Panel, Triptych), 2013

Når kunstneren skal fastholde vanskelige stillinger i både kortere og længere perioder, er den uovertruffen. Her er den så anbragt i stedet for en menneskeskikkelse. Alle Håkan Nyströms malerier er kendetegnede ved, at de er mennesketomme. Mennesker er kun repræsenteret i kraft af de spor af forskellig slags, de har efterladt som eksempelvis den indpakkede, ubegribelige genstand i forgrunden af maleriet.

I mellemgrunden er der ved at blive sænket, hvad der minder om et uigennemtrængeligt, mørkeblåt tæppe, der spærrer for udsigten til baggrunden. Gliedermannfiguren fremhæves mod dette tæppe. Når den glider ud af sit ophæng, falder den ned i den blå oval.

I baggrunden til venstre ses et stort René Magritteagtigt træ i en for denne surrealistiske maler speciel, overnaturlig belysning, en belysning som altså også Håkan Nyström benytter ikke bare her, men i alle sine malerier. Det er meget "øjensynligt" i 'Dialog' (#21) og 'Nocturne.'(#23)

Øjet ledes over i det højre panel 'Red,' hvor den røde oval er lukket inde i et gennemsigtigt, blånt antydet hus med sort tag og med en i samme blå farve tilskuerbænk i forgrunden.

Det venstre panel, 'Yellow,' indeholder farver fra de to andre dele af triptykonet, hvormed sammenhængen understreges. Det har som midterpanelet en ophængt, indpakket genstand. Blikket tvinges mod venstre, hvor det store kamera vender linsen væk fra det, man formoder skulle optages af kameraet. Til venstre er der desuden et objekt, som minder om et tændt tv-apparat, der viser et stykke natur, hvor man naturligvis kan se og næsten høre vandet løbe i kanalen!

#21, Dialog, 60 x 50 cm, 2012

#23, Nocturne, 45 x 30 cm, 2012

To andre malerier er begge hver især Håkan Nyströms hyldest til to store personligheder, dels den amerikanske født, engelske poet T.S. Elliot (1888-1965) og dels den russiske filminstruktør, forfatter og skuespiller Andrej Tarkovskij (1932-1986).

Titlen på hyldesten til T.S. Elliot er **'If There Were Water (Hommage à T.S. Elliot).'**(#5)

'If There Were Water' er en linje fra Elliots store, moderne digt på 434 linjer - ét af de mest betydningsfulde digte i 1900-tallet - 'The Waste Land.'

'If there were water we should stop and drink' lyder sammenhængen, og i Håkan Nyströms maleri ses en opbygning omkring en stor, amerikansk bil i grumsetgul mod en stringent blå firkant med en rød prik anbragt oppe i et indrammet gråsort felt i øverste venstre hjørne.

Baggrunden er et ildevarslende sort, stort bjergmassiv mod en svovlgul, uheldssvanger himmel øverst til højre.

Bilen er stoppet på noget, der ligner afslutningen på en vej, hvilende på samme asfaltlignende basis som den blå store firkant? Forvirret? Kniber man ikke øjnene sammen og tænker: "Hvad er dette?" Og endnu mere mystificeret bliver man så af den blå, tættilsnørede genstand foran bilen. Et dødt menneske? Hvad er det yderligere for ting, man ser i forgrunden? Ja, man må simpelthen selv se og forvise sig om, hvad (man tror) der sker i maleriet.

(Som en lille ekstraoplysning kan det tilføjes, at også en anden samtidskunstner, Michael Kvium, har brugt Elliots digt i titlen på værket 'Wastelanded' fra 2011 i udstillingen 'Freestyle Tales' på Horsens Kunstmuseum i 2012, nu museets ejendom).

#5, If There Were Water (Homage á T.S. Elliot), 75 x 105 cm, 2014

Hvad angår hyldesten til Andrej Tarkovskij, har maleriet titlen **'The Midnight Mass (Hommage à Andrej Tarkovskij)'** (#16). Denne russiske, til Vesten afhoppede filmskaber skabte dunkle, poetisk-filosofiske værker ladet med symbolsprog, hvilket jo er helt i tråd med Håkan Nyströms intentioner med metafysiske malerier. Maleriets titel: "Midnatsmessen" indikerer allerede, inden man har kigget på maleriet, hele stemningen.

Man ser som på en ikonostase, en billedvæg med ikoner i den ortodokse kirke, til venstre i billedet i rustrødt og blå, bygget op som et gammelt jernskibsskrog.

Buen à la en korbue i en kirke til højre fører ind i et lyst rum med en svævende stump, som var denne en lille del af foromtalt væg/ skibsskrog. At se på denne svævende genstand er som et tilbageblik på René Magrittes 'Le Chateau Des Pyrénées.'

Bagved fører en lavere bue ind til.....? Til venstre for denne bue ses et velkendt Nyströmsymbol: En rødtlysende prik i en sort kasse.

I forgrunden til højre ses genstande i stil med artefakter anbragt på et podium, der rager ud i rummet, og hvor man som betragter synes at kunne træde op og gå videre ind i rummet.

Hele maleriets opbygning går fint i spand med Andrej Tarkovskijs russiske baggrund og tilhørsforhold og hans kunstneriske virke. Det, mener en ukrainskfødt kunstner og fotograf, bosat i Viborg, ved navn Sergej Sviatchenko, hører med til almen dannelse at vide noget om! Det udtalte han i hvert fald i Politiken d.24.august! Så Håkan Nyström har fingeren på pulsen her!

#16, The Midnight Mass
(Hommage à Andrej Tarkovskij),
55 x 70 cm, 2012

'The Red Basement Wall' (#7) har et hvidt, pletfrit klæde med fornemt malede folder som øjenfanger midt i maleriet. Malet med en akkuratess og en virtuositet, der ikke giver mestre tilbage i tiden som Velasques, Tintoretto og Ensor noget efter, når en dug skal gengives.

Tænk, at man hænger en sådan op på en rød kældervæg!! Her er atter noget på færde som i alle Håkan Nyströms malerier!

Det ophængte midtpunkt, den hvide dug, det hvide klæde, er blandt andet omgivet af en smuk kniv i nederste højre hjørne. Noget af en darts kive ses nederst til venstre. Skal kniven mon kastes mod det hvide klæde, der så bliver som en skydeskive og dermed taber sin pletfrihed?

Ved at sætte dagligdags genstande sammen, som man ellers ikke ser i en kontekst, opnår Håkan Nyström en chokerende, men alligevel poetisk betydning i dette værk såvel som i de øvrige.

Denne fortløbende suite af 26 malerier, 'City of The Mysteries,' Håkan Nyström præsenterer i sin udstilling med udløbere tilbage til sidste udstilling i Galleri Brænderigården, har en samhörighed både farve - og symbolmæssigt samt en inderlighed og et overblik, der er suverænt og uden sidestykke!! En vægtig udstilling man bør og må se flere gange.

#7, The Red Basement wall, 90 x 60 cm, 2013

Håkan Nyström, 1948

Medlem af

The Society of Artists;
The Royal Danish Academy Of Fine Art
M 59
Dansk Figuration

Litteratur

CRAS XVIII. AOF:s Kunstnerleksikon/Art Dictionary. Hrymfxe 88: "Cirrus-En kunstnergruppe" (Tekst/Catalog:Finn Bech). Hrymfxe 3/91 "Cirrus i Halmstad" (Tekst/Catalog: Ulf Gudmundsen). Det Fri Aktuelt 10/89 (Feature). Dansk Kunst, Palle Fogtdal fra 1989 og fremad. Fogtdals Kunstnerleksikon /Art Dictionary,1991, Bind 9.

"Cirrus - Halmstadgruppens Museum, North (Tekst/Catalog: Ulf Gudmundsen).

"I Virkeligheden" Nikolaj Kirke (Tekst/Catalog Ulf Gudmundsen). Kastrupgaardsamlingen, Figuration (Tekst/Catalog: Håkan Nyström). M 59 i Danske Kunstnersammenslutninger s. 217 og 220, Gyldendal. Weilbachs Kunstnerleksikon/Art Dictionary, Bind 6.

"Den Flexible Virkelighed", Figuration, Vestjyllands Kunstmuseum og Halmstadgruppens Museum/Mjellby Kunstmuseum (Tekst/Catalog: Torben Weirup). "12 Bud", Rønnebæksholm, Figuration (Tekst/Catalog: Håkan Nyström). "Realism and Beyond", Skovhuset, Værløse (Tekst/Catalog: Dorthe Abildgaard)

Legater:

Akademiets Årspris 1983. Halmstadgruppens Legat 1985. Neuhausens Pr. 1988. Akademirådets Rejselegat 1989. Akademirådets Understøttelseslegat.

I 2012 udstillede René Tacula og jeg for første gang vores projekt "Metafysisk Samtidsmaleri" i Galleri Brænderigården Horsens. I 2014 skulle vi udstille vores version 2.0 i galleriet. Desværre døde René Tacula samme år. Men vores tanker om kunsten fortsætter.

Jeg tilegner René, ven og kollega gennem mange år, denne anden udstillingsversion...

METAFYSISK SAMTIDSMALERI

"Det, der ligger udenfor sproget, kan vi ikke vide noget om, det må vi sanse på andre måder"

Peter Høeg

Meta betyder efter, udenfor eller udover. Metafysik er noget, der ligger udover den almindelige fysiske verden. Udenfor de almindelige sansers begrænsning.

Kunsten har sine egne love og sin egen måde at spejle og opleve eksistensen på.

Den har sin egen logik og sit eget sprog

Kunsten kan ikke verbalt tømmes for sit indhold. Den er bundløs.

Et arketyrisk mysterium som man kun kan erfare og opleve inden i sig selv og på sine egne præmisser.

Filosoffen Wittgensteins afsluttende sætning i sin bog "Tractatus logico-philosophicus": "Om det, man ikke kan tale, bør man tie," er kun et udtryk for bevidsthedens og logikkens grænse.

Hvis man overskrider denne grænse, kommer man ind til fantasiens, det ubevidstes og kunstens rige.

Den metafysiske oplevelse er ikke eksklusiv, men inddrager alle: Det dybeste i ét menneskes indre, er samtidig det dybeste i alle mennesker.

City Of The Mysteries

Min suite malerier, som jeg kalder "City of the Mysteries," er min indgangsvinkel til den metafysiske verden. En storby med huse, biler, parker, møbler, interiører, eksteriører, kældre, hemmelige rum og indre ubevidste tilstande. Artefakter som afslører menneskets usynlige tilstedeværelse.

En kunstnerisk arkæologi over Tiden og Rummet, hvor tiden er cirkulær, uden for- eller fremtid, og derfor eksisterer i ét ubevægeligt Nu.

Hele mit maleri er baseret på en indre verden som et alternativ til nutidens turbulente og ekstroverte liv.

Jeg søger efter en lignende stilhed og introversion, som man finder fx hos en kunstner som Hammershøi. En stilhed som åbner, og åbner sig, for andre, ukendte verdner.

HÅKAN NYSTRÖM

- Forside #2, Canal House II, 90 x 100 cm, 2013
- Side 2 #1, Canal House I, 90 x 100 cm, 2013
- Side 4 #11, Blue (Central Panel of The Triptych), 70 x 35 cm, 2013
- Side 5 #12, Red (Right Panel of The Triptych), 70 x 70 cm, 2013
- Side 6 #21, Dialog, 60 x 50 cm, 2012
#23, Nocturne, 45 x 30 cm, 2012
- Side 7 #4, The Over flooded Factory, 90 x 80 cm, 2013
#3, The Excavation Room, 90 x 100 cm, 2013
#14, The Silent Scene, 60 x 75 cm, 2013
#13, The Blue Message, 75 x 65 cm, 2012
- Side 9 #5, "If There Were Water" (Hommage á T.S. Elliot, 75 x 105 cm, 2014
- Side 10 #16, The Midnight Mass (Hommage á Andrej Tarkovskij), 55 x 70 cm, 2012
- Side 11 #7, The Red Basement Wall, 90 x 60 cm, 2013
- Side 12 #26, The Laboratory, 30 x 30 cm, 2010
#24, Signals, 30 x 40 cm, 2013
- Side 14 #6, The Crack III, 70 x 100 cm, 2012
#9, A Secret Area, 49 x 90 cm, 2013
#8, Underground, 85 x 50 cm, 2012
#15, Emanation Above the Beach, 75 x 55 cm, 2012
#17, The Visitor III, 75 x 50 cm, 2013
#18, Floating Fire, 65 x 50 cm, 2014
#19, The Opener, 60 x 55 cm, 2013
#20, The Dark Canal, 60 x 55 cm, 2014
#22, Ernst or The Blue Entrance, 50 x 60 cm, 2012
- Bagside #10, Yellow (Left Panel of The Triptych), 70 x 70 cm, 2013
-

Galleri Brænderigården • Søndergade 41 E • 8700 Horsens
Tlf. 4013 6886 • Info@gb-h.dk • www.gb-h.dk